

Nr 40

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om befrielse i vissa fall från skyldighet att återbetala ridhuslån; given Stockholms slott den 28 februari 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om befrielse från skyldighet att återbetala ridhuslån. Befrielse bör kunna medges när anläggning för vilken lån beviljats använts för avsett ändamål under 15 år, om särskilda skäl föreligger, kortare tid.

Utdrag ur protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 28 februari 1969.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTTSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *befrielse i vissa fall från skyldighet att återbetala ridhuslån* och anför.

Med stöd av beslut av 1947 års riksdag (prop. 14, JoU 10, rskr 72) inrättades statens lånefond för hästavelns befrämjande genom sammanslagning av statens hästavelsfond och tre lånefonder för inköp av avelshästar. Till fonden fördes också vissa medel från stuteriväsendets fond. Från fonden skulle lämnas lån bl. a. till ridhusanläggningar, s. k. ridhuslån.

Långivningen från fonden reglerades genom kungörelse den 30 juni 1947 (nr 395) angående lån från statens lånefond för hästavelns befrämjande. Enligt kungörelsen — som upphörde att gälla den 1 juli 1959 utom såvitt avser lån som beviljats dessförinnan — kunde förening eller annan sammanslutning med ändamål att främja ridsporten eller enskild person, som hade för avsikt att ägna sig åt ridhusdrift, erhålla lån för att uppföra, köpa, bygga om eller inrätta ridhusanläggning. Lån kunde beviljas till belopp, motsvarande högst 75 % av den beräknade och godkända kostnaden för de med lånet avsedda åtgärderna, utgift för att anskaffa tomt ej inräknad. Ridhuslån är ränte- och amorteringsfritt, så länge ridhusverksamhet bedrivs i den anläggning, som lånet avser. Upphör ridhusverksamheten i anläggningen skall lånet omedelbart sägas upp till återbetalning. Ansökan om ridhuslån skulle ställas till Kungl. Maj:t och insändas till lantbruksstyrelsen. Lån lämnades ut av statskontoret. För lån skulle ställas säkerhet i form av fastighetsinteckning eller vederhäftig borgen.

Efter beslut av 1959 års riksdag (prop. 45, JoU 13 och 23, rskr 156) utvecklades långivningen för ridhusändamål vid utgången av budgetåret 1958/59. I stället infördes ett system med s. k. ridhusbidrag. Enligt kungörelse den 22 maj 1959 (nr 194) med vissa bestämmelser om statligt stöd till hästaveln kunde ridhusbidrag lämnas för att uppföra, bygga om, inrätta

eller köpa ridhusanläggning. Bidrag kunde beviljas till ett belopp, som motsvarade högst 75 % av de beräknade kostnaderna. Ridhusbidrag med mer än 40 % av de beräknade kostnaderna kunde dock lämnas endast under förutsättning att sökanden till lantbruksstyrelsen avgav förbindelse bl. a. att inom 15 år från det bidraget utbetalats inte lägga ned ridhusdriften eller använda byggnaden för annat ändamål samt att, om detta villkor inte skulle fullgöras, återbära uppbyggt bidrag eller så stor del därav som Kungl. Maj:t bestämmer.

Bestämmelserna om ridhusbidrag upphörde att gälla vid utgången av juni 1965. De gäller dock alltså för ridhusbidrag som redan beviljats. Bidrag till ridhusanläggningar lämnas numera efter förslag av 1963 års hästutredning från fonden för idrottens främjande (prop. 1965: 1, bil. 12, p. J4, SU 10, p. 70, rskr 10).

Under tiden 1 juli 1947—30 juni 1959 beviljades 62 ridhuslån till ett sammanlagt belopp av 2 753 300 kr. Lånen har med sex undantag motsvarat 75 % av kostnaden för anläggningen. Av övriga lån har fem avsett 65 % av kostnaden och ett 40 %. Sju av lånen med ett sammanlagt lånebelopp av 83 855 kr. har återbetalats.

Ridhusbidrag har beviljats till ett antal av 45 och med ett sammanlagt belopp av 3 740 987 kr. Av dessa bidrag har 28 beräknats till 65 % av kostnaden, tre till 60 %, ett till 50 %, elva till 40 % och två till mindre än 40 %.

Hos Kungl. Maj:t har i två fall ansökts om avskrivning av ridhuslån. Låntagare är i det ena fallet en ridklubb. Lånet beviljades år 1948. Lånebeloppet utgör 22 380 kr. Klubbens styrelseledamöter har tecknat borgen för lånet. Ridhusverksamheten har bedrivits allt sedan lånet betalades ut. I det andra fallet har ridhuslånet, som beviljades år 1950 och som utgör 20 400 kr., uppburits av enskild person. Ridhusverksamheten har i detta fall nedlagts sedan den drivits i ca 8 år.

Lantbruksstyrelsen och Riksföreningen för ridningens främjande (Ridfrämjandet) tillstyrker att båda lånen skrivs av, vad angår det sistnämnda lånet dock endast med halva beloppet. *Statskontoret* tillstyrker lantbruksstyrelsens förslag men framhåller att avskrivning av lånen kräver riksdagens medverkan.

Vidare har Ridfrämjandet i en särskild framställning föreslagit att ridhuslån, som beviljats för viss anläggning, skrivs av så snart ridhusverksamheten bedrivits i anläggningen under 15 år från det lånet betalades ut. Föreningen framhåller, att skäligheten talar för att ridhuslån i görlig mån likställs med ridhusbidrag. Föreningen erinrar om att 1963 års hästutredning i sitt betänkande med förslag angående det statliga stödet till amatörridsporten (Stencil Jo 1964: 2 s. 94) berört frågan om avskrivning av ridhuslånen. Utredningen hade emellertid funnit, att tiden inte var inne för slutligt avgörande. Det borde ankomma på lantbruksstyrelsen att i sinom tid aktualisera frågan.

I yttrande över Ridfrämjandets framställning finner *lantbruksstyrelsen* billighetsskäl tala för att ridhuslånen behandlas på samma sätt som ridhusbidragen. Ridhuslånen har i allmänhet beräknats till 75 % av kostnaderna men ridhusbidragen till större delen till 65 % och i några fall till endast 60 % eller 40 % av kostnaderna. Denna skillnad utgör enligt styrelsen inte något avgörande skäl för att förlänga tiden för ridhuslånen avveckling utöver 15 år. Låntagare bör i princip kunna befrias från återbetalningsskyldighet beträffande ridhuslån så snart ridhusanläggningen använts för avsett ändamål oavbrutet under 15 år efter det att lånet betalats ut. Såvitt styrelsen kan finna, överensstämmer denna uppfattning i stort med vad 1963 års hästutredning uttalade. Tidpunkten för att avgöra avskrivningsfrågan synes nu vara inne i och med att mer än 15 år förflutit sedan de äldsta ridhuslånen betalades ut. Eftersom det är fråga om ett stort antal lån som bör bedömas på likartat sätt, synes det lämpligt att beslut om befrielse från återbetalningsskyldighet fattas efter generella grunder. Dessa grunder bör innefatta rätt till befrielse från återbetalningsskyldighet efter 15 år. I fall, då särskilda omständigheter medverkat till att ridhusrörelse måst läggas ned tidigare, bör partiell eftergift kunna medges, förslagsvis med en femtondel av lånet för varje år under vilket ridhusanläggningen använts för avsett ändamål. Styrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t vidtar åtgärder för att befrielse från återbetalningsskyldighet i fråga om ridhuslån skall kunna medges enligt de grunder styrelsen angivit.

Statskontoret och *riksrevisionsverket* lämnar *lantbruksstyrelsens* förslag utan erinran. *Sveriges riksidrottsförbund* tillstyrker förslaget.

Departementschefen

Statligt stöd till ridhusanläggningar lämnades under budgetåren 1947/48—1958/59 i form av s. k. ridhuslån från lånefonden för hästavelns befrämjande. Av de beviljade ridhuslånen — 62 lån på sammanlagt ca 2,8 milj. kr. — utestår f. n. 55 på tillhoppa ca 2,7 milj. kr. Lånen är ränte- och amorteringsfria men skall betalas tillbaka när ridhusverksamheten upphör i den anläggning till vilken lånet beviljats. Återbetalningsskyldigheten gäller sålunda under obegränsad tid. För lånen är säkerhet ställd i form av bl. a. borgen.

Den 1 juli 1959 ändrades formen för detta stöd. Under budgetåren 1959/60—1964/65 lämnades stödet inte som lån utan som s. k. ridhusbidrag från anslag på riksstaten. För att få ridhusbidrag som svarade mot mer än 40 % av beräknade kostnader för anläggningen fick sökanden förbinda sig att inom 15 år från utbetalningen inte lägga ned ridhusdriften eller använda byggnaden för annat ändamål och att om villkoret inte uppfylldes återbetala bidraget eller så stor del därav som Kungl. Maj:t bestämmer.

Fr. o. m. den 1 juli 1965 utgår stödet till ridhusanläggningar i form av bidrag från fonden för idrottens främjande. Villkor för bidrag meddelas av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall. Återbetalningsskyldighet har föreskrivits enligt i huvudsak de grunder som gäller för ridhusbidrag.

Ridfrämjandet har anhållit att ridhuslån, som beviljats för viss anläggning, skrivs av när ridhusverksamheten bedrivits i 15 år efter lånets utbetalning.

Lantbruksstyrelsen anser billighetsskäl tala för att ridhuslånen behandlas på samma sätt som ridhusbidragen. Styrelsen föreslår att låntagare bör kunna medges befrielse från återbetalningsskyldighet när den anläggning, för vilken ridhuslån beviljats, använts för avsett ändamål oavbrutet under 15 år efter det lånet utbetalades. Dessutom bör enligt styrelsen partiell eftergift av ridhuslån kunna medges om särskilda omständigheter medverkat till att ridhusrörelsen lagts ned tidigare. Statskontoret och riksrevisionsverket lämnar förslaget utan erinran.

Föreskriften att ridhuslån och i vissa fall ridhusbidrag skall återbetalas, om ridhusverksamheten läggs ned, ger viss garanti för att anläggning som åtnjuter det statliga stödet skall kunna brukas till gagn för ridsporten under inte alltför kort tid. Någon principiell skillnad mellan de båda stödformerna, som motiverar olika regler med avseende på återbetalningsskyldigheten, föreligger emellertid ej. För låntagarna och borgensmännen utgör det generella kravet på återbetalning av ridhuslånen en ekonomisk belastning, som med hänsyn till omständigheterna förefaller onödigt betungande.

På grund av det anförda biträder jag lantbruksstyrelsens uppfattning att ridhuslånen med avseende på återbetalningsskyldighet bör behandlas på samma sätt som ridhusbidragen. I enlighet härmed bör befrielse från återbetalningsskyldighet i fråga om ridhuslån medges när den anläggning, för vilken lånet beviljats, använts för avsett ändamål oavbrutet under 15 år efter lånets utbetalning. Lägg anläggningen ned tidigare bör lånet helt eller delvis kunna efterges om särskilda skäl föreligger.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad som anförts i det föregående besluta om befrielse från skyldighet att återbetala ridhuslån.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson